

Med posvetom je bil ogled Maribora, zadnji dan pa celodnevna ekskurzija v Pomurje in Nizko Podravje. Dobra stran je bila tudi v tem, da so domači strokovnjaki s terena razlagali probleme posameznih področij in dejavnosti (Slatina Radenci, ABC Pomurka, KK Ptuj).

Posebno priznanje zasluži uredniški odbor (Belec, Bračič, Olas, Pak, Kert), ki je poskrbel, da je bila večina referatov že pred pričetkom simpozija objavljena v šestem zvezku *Geographica Jugoslavica*. Njegov tisk so finančno podprle Zveza republiških in pokrajinskih SIS za raziskovalno dejavnost SFRJ, RS Slovenije, skupščine podravske občine, kmetijski kombinati in nekatere OZD s področja agroživilstva. Predsedniku mestne skupščine Maribor, rektorju univerze in dekanu pedagoške akademije pa gre zahvala za udobne prostorske delovne pogoje, vljudnostni sprejem in ugodno počutje gostov.

Božidar Kert

Jugoslovanski simpozij »Opšestveno ekonomski aspekti na migracionite dvizenija vo našata zemlja«. Struga 11.—14. 6. 1985

Podobno kot zadnji jugoslovanski simpoziji o problematiki prebivalstva, ki so jih organizirali predvsem demografi, sta tudi ta simpozij meddisciplinarno organizirali Zveza Geografskih društev Makedonije in Geografski inštitut PMF iz Škopja. Kakor je označeno že v naslovu, se je simpozij osredotočil na nedvomno aktualno, zanimivo in pri proučevanju migracij prepotrebno usmeritev v njihove ekonomske vzroke in še posebej posledice. Praksa je tudi tokrat pokazala, da je to sicer pozitivno, da pa je bilo prav na tem področju narejenega sila malo. Večina od okrog 120 prijavljenih in okrog 100 prebranih referatov je bila namreč s področja geografije, demografije in sociologije in med njimi se jih velika večina ekonomskih aspektov sploh ni dotaknila, drugi pa le toliko in v tako močno tradicionalni obliki, da o kakšnih resnih posegih na to področje ne moremo govoriti. Samo ugotavljanje ekonomskih in še posebej prostorskih posledic migracij — višek tega je bilo razpravljanje o takozvanih »eksdodusnih območjih«, ki pa so se v razpravah prav v zvezi z ekonomsko valorizacijo demografskih elementov prostora pokazala kot vprašljiva — pa seveda še ni šteti za resen strokovni ali celo znanstveni poseg v ekonomsko plat naslovne problematike simpozija.

Povsem razumljiva je bila želja organizatorjev, da bi posvetili posebno pozornost migracijam, ki so v SR Makedoniji še posebej intenzivne, oblikovno vsebinsko in prostorsko različne, njihove posledice pa so popolna depopulacija in gospodarska opustitev višinskih in obrobni predelov na eni strani ter nadpovprečna koncentracija prebivalstva z našo najvišjo stopnjo urbanizacije na drugi strani. Res pa je, da je bil simpozij vsebinsko sila pester in verjetno tudi zaradi meddisciplinarnosti ni bilo zaslediti enotnejših metodoloških pristopov. Ne glede na nekatere metodološko naslovljene referate, zlasti s področja demografije, ni bilo tovrstno tehtnejših pristopov o samem proučevanju migracij. V tem pogledu simpozij ni presegel dosedanjih, kar jasno kaže na naše nadaljnje zaostajanje za tujimi raziskovalnimi pristopi, ki so seveda finančno povsem drugače podprti. Zanimivo je, da skoraj ni bilo kartografskega ali drugega grafičnega gradiva in da v sicer novem in kar prijetnem hotelu ni bilo mogoče nicesar obesiti, narisati ali projicirati.

Pestrost velikega števila referatov je organizatorja spravila v zadrego pri izpeljavi programa in tako so tri referate uvrstili na plenarno zasedanje prvi dopoldan, vse druge pa v dve sekciji. Plenarni referati so bili namenjeni teoretičnim temam: Milovan Radovanović — Ljudske migracije kao komponenta i činilac društveno istorijskog i geografskog procesa, Mladen Friganović — Emigracijski i imigracijski prostori u Jugoslaviji kao funkcije različite društveno-ekonomske razvijenosti, Slobodan Bosnić — Teorijski i metodološki problemi istraživanja migracija — sociološki aspekt.

Poleg drobnih teoretičnih in metodoloških razmišljanj je največ referatov govorilo o raznih elementih migracij v različnih okoljih, med temi so bili številni zlasti iz Makedonije. Po kvaliteti in kvantiteti so izstopali referati o stalnih in delovnih migracijah, ki so povezane z mestnimi naselji. Več referatov je obravnavalo pretekle in polpretekle migracije ter njihovo nacionalno opredeljenost,časne ekonomske migracije v tujini in emigracije. Zaradi silne pestrosti podrobnejše vsebinsko razčlenjevanje referatov ni mogoče. Slovenski geografi so poročali o naslednjem: Peter Repolusk in Ivo Piry o prostorski mobilnosti kot posledici urbanizacije v slovenskem alpskem svetu, Mirko Pak o vplivu migracij na razvoj slovenskih mestnih naselij, Vladimir Klemenčič o vprašanju dnevne migracije delovne sile ali o dislociranju delovnih mest, Tatjana Ferjanpa o turističnih migracijah kot odsevu sodobnega časa na primeru severnega Jadrana.

Živahne so bile diskusije, mnogokrat tudi močno polemične, predvsem zaradi različnih pogledov referentov iz posameznih okolij na določeno problematiko, diskusije pa metodološko niso bile pomembne. Kljub vsemu je simpozij pokazal potrebo po tovrstnih srečanjih, morda tudi meddisciplinarnih. Vendar so že migracije same po sebi vsebinsko tako široko področje, da bi bila nujna ožja usmeritev. Edino to lahko pripelje do napredka na teoretičnem in metodološkem področju, za kar si sicer na socialnogeografskih simpozicij prizadevamo, a doslej z bolj malo uspeha.

Mirko Pak

12. mednarodni posvet o gospodarjenju na planinah, Bled, 26.—29. 6. 1984

Z organizacijo tega mednarodnega posvetovanja se je naša republika potrdila kot alpska dežela. Dejstvo, da je bilo srečanje v Sloveniji, je toliko bolj posrečeno, saj so se v zadnjih nekaj letih začele pri nas očitneje kazati pozitivne posledice večje skrbi za razvoj planinskega pašništva. Planinsko gospodarstvo v Alpah postaja narodna gospodarska potreba, je v svojem referatu poudaril Erwin Lichtenegger iz Celovca. Po njegovem so do pospešenega razvoja planinskega gospodarstva pripeljale narodnogospodarsko pomembne funkcije planinskega pašništva, ne le kmetijsko-proizvodne, temveč tudi neketijske.

Površine, s katerimi so gospodarile pašne skupnosti v Sloveniji, so se v zadnjih tridesetih letih močno zmanjšale. Vzroke za to je Tone Robič z Zadružne zveze Slovenije v referatu o gospodarjenju na skupnih pašnikih in planinah Slovenije iskal v veliki deagrarizaciji in poklicni preusmeritvi kmečkega prebivalstva, v zmanjšanju staleža živine na mešanih kmetijah in v prehodu na intenzivnejše oblike gospodarjenja v dolinskem delu gospodarstev ter paši na urejenih pašnikih. Glavna značilnost povojnega obdobja je naglo zmanjševanje vseh vrst živine na planinah. Stanje pa ni tako zaskrbljujoče, če po pašnih obratih primerjamo prirejo mleka na glavo. Tedaj ugotovimo drugačno stanje, saj se je pridelek mleka na glavo precej povečal. Poleg tega v zadnjih letih število živine na planinah vendarle narašča, med drugim tudi zaradi gospodarskih in socialno-diferencialnih ukrepov, namenjenih hribovskim kmetijam, ki naj bi pripomogli k večjemu dohodku in ki naj bi zagotovili socialno varnost ter zmanjšali razlike v primerjavi z ravninskim kmetom ali industrijskim delavcem.

Organizacijo posvetovanja je izpeljala Zadružna zveza Slovenije. Gostom iz petih alpskih držav (odsotni so bili le predstavniki Francije) so domači strokovnjaki v treh dneh uspeli z referati in ogledom planin prikazati značilnosti naših planin. Udeležence so seznanili z značilnimi primeri naših planin, ki se med seboj razlikujejo glede geografske lege, fiziognomije, nastanka in gospodarske funkcije. Posvetovanja se je udeležilo 66 strokovnjakov iz Avstrije, 18 iz Švice, 11 iz ZRN, 6 iz Italije in 9 iz Jugoslavije. Bili so zastopniki različnih strok, v veliki večini agronomi in gozdarji. Geografov je bilo malo, čeprav pri nas in v tujini pozorno spremljajo in proučujejo razvoj planinskega gospodarstva.